

גיליון מספר 37 – מרס 2016

טיפים שימושיים לכתיבה - משולחנו של צוות העברית באכסניית הלשון במכללה¹

התאהבתי בה..... בלשון העברית!

והפעם: כמה טוב שבאת הביתה

למילה **בֵּית** מספר פירושים והיא מככבת גם בצירופים רבים בשפתנו
הנה צירופים אחדים²:

צירופים רבים בנויים מצירוף המילה **בֵּית** עם שמו של איבר בגוף האדם; כיום אנו משתמשים במילה אחת להבעת המשמעות שבצירוף.

צירוף	מקור	משמעות
בֵּית-יָד	תלמודים ומדרשים	יָדִית וגם שְׁרוּל
	עברית חדשה	כְּפָפָה, כְּסָיָה
בֵּית-אֶצְבַּע	תלמודים ומדרשים	אֶצְבָּעוֹן
בֵּית-זְרוּעַ	ימי הביניים	שְׁרוּל
בֵּית-עֵין	עברית חדשה	מְשַׁקֶּפֶת, מוֹנוֹקֵל
בריבוי בְּתֵי-עֵינַיִם	עברית חדשה	מְשַׁקֶּפִים
בֵּית-צְנָאָר	תלמודים ומדרשים	פֶּתַח בְּכַתְנָת לְהַכְנִיס בּוֹ אֶת הָרֹאשׁ וְהַצְנָאָר
	עברית חדשה	צְנָאוֹן
בֵּית-רֹאשׁ	תלמודים ומדרשים	קוֹבַע [כּוֹבַע], כְּסוּי לְהַגְנָה עַל הָרֹאשׁ
בֵּית-רֶגֶל	ימי הביניים	גָּרַב, פְּזָמָק
בֵּית-שׁוּק	מצוי בתלמודים ובמדרשים, במשמעות זאת עברית חדשה	הַחֲלָק הָעֲלִיּוֹן בְּנֻעְלִים גְּבוּהוֹת אוֹ בְּמַגְפִּים הַמְכֻסָּה אֶת הַשׁוּק

¹ ד"ר עדית שר מרכזת, נעה עמרני

² הצירופים ומשמעיהם מתוך מילון אבן-שושן.

צירופים אחדים מציינים מקומות:

צירוף	מקור	משמעות
בית-אוצר-ספרים	עברית חדשה	ספריה גדולה
בית-אורחים	עברית חדשה	מלון, אכסניה
בית-אכל	עברית חדשה	מסעדה
בית-אסורים	מקרא	כלא
בית-אפר	עברית חדשה	מאפיה
בית-בד	תלמודים ומדרשים	מכבש לכתישת זייתים ולעצירת השמן
בית-גנזים	תלמודים ומדרשים	ארכיון
בית-דלפה	תלמודים ומדרשים	מרב
בית-ועוד	עברית חדשה	בית ועד
	תלמודים ומדרשים	מועדון
בית-גין	מקרא	מסבאה
בית-מזיגה	עברית חדשה	מסבאה
בית-מקולין	עברית חדשה	אטליו
בית-מרפא	עברית חדשה	מרפאה
בית-רבע	תלמודים ומדרשים	חלקת-אדמה לזריעה [מאה אמות מרובעות בערך]
בית-תבשיל	עברית חדשה	מטבח

הכיצד הפך החתול לחתול-בית!?

על כך מספר חנניה ריכמן

(מתוך צרור הומור לצעיר-הדור, 1969)

רבו הגלגולים עד שנפלה החלטה בלב
החתול

וכך ממשיך וכותב המחבר:

"והחתול מצא גישה
אל לבבה של האשה.

מצא יושב הוא בביתה –
ומתרועע רק איתה."

"אי-אז, לפני דורי-דורות,
חתול שכן ביצרות.

אך הוא סלד מן הבדידות:
נפשו יצאה אל ידידות;

והוא בקש להתקשר
בברית-רעות עם חי אחר."